

ใบความรู้

เรื่อง บทบาทของพระมหากษัตริย์ไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ยุคปฏิรูปประเทศ (รัชกาลที่ ๔-๖)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔)

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ทรงพระนามเดิมว่า สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎ เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (เมื่อครั้งทรงดำรงพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร) กับ สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี (เมื่อทรงดำรงพระยศ เป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้ามุจรออด พระธิดาในสมเด็จพระเจ้า ฟีนางเธอ เจ้าฟ้ากรมพระศรีสุมิตร พระภคินีใน พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) เสด็จ พระราชสมภพเมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๔๗

เมื่อทรงเจริญพระชนมายุได้ ๙ พรรษา ทรงเข้าสู่ พระราชพิธีฉลองสร ซึ่งจัดขึ้นเป็นครั้งแรกใน กรุงรัตนโกสินทร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๕ แล้วเฉลิมพระนามตาม พระสุพรรณบัฏว่า “สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอเจ้าฟ้ามงกุฎ สมมุติเทววงศ์ พงศาอิสวรรกระษัตริย์ขัตติยราชกุมาร” เมื่อ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคต โดยทรงมอบให้พระบรมวงศานุวงศ์และคณะเสนาบดี ประชุมสรรหาเจ้านายที่สมควรขึ้นดำรงสิริราชสมบัติสืบไป ที่ประชุมจึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้อัญเชิญ พระวชิรญาณมหาเถระให้ทรงลาสิกขาขึ้นเสวยราชสมบัติเป็นพระบาทสมเด็จพระประเมนมหามงกุฎ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๔)

(อ้างอิง : สำนักพระราชวัง)

บทบาทของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีความสนพระทัยในความรู้และวิทยาการต่าง ๆ ของชาติ ตะวันตก ทรงมีความรู้เรื่องภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี จากแนวคิดดังกล่าวเป็นปัจจัยที่สำคัญในการปรับปรุง ประเทศสู่ความทันสมัยตามแบบชาติตะวันตก นอกจากนี้ยังทรงสนับสนุนการเรียนภาษาอังกฤษ โดยการให้ พระราชโอรสและพระราชธิดา รวมถึงลูกขุนนางเข้าเรียนวิชาภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนารากฐานทางสังคมและ วิทยาการต่าง ๆ ให้ก้าวหน้าทัดเทียมชาติตะวันตก

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงดำเนินวิเทศব্যด้วยความรอบคอบ เพื่อรักษาประเทศชาติ ให้ปลอดภัยจากการคุกคามของชาติตะวันตก โดยทรงทำการปรับปรุงสนธิสัญญาทางการค้าซึ่งเป็นผลให้ชาติ ตะวันตกได้เปรียบ เช่น สนธิสัญญาเบาว์ริง ในทางกลับกันก็ทำให้การค้ากับชาติตะวันตกเจริญรุ่งเรืองขึ้น เริ่มมีการตัดถนน ขุดคลองเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า และการคมนาคม

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕)

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับ สมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี เสด็จพระราชสมภพเมื่อ วันอังคาร ที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๓๙๖ ในพระบรมมหาราชวัง มีพระนามเดิมว่า สมเด็จเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ บดินทรเทพย- มหามกุฏ บุรุษยรัตนราชวิวงศ์ สิริวัฒนราชมุขมณี มีพระราช กนิษฐาและพระราชอนุชาร่วมสมเด็จพระบรมราชชนกชนนีอีก ๓ พระองค์ คือ สมเด็จเจ้าฟ้าจันทรมณฑล โสภณภควดี สมเด็จเจ้าฟ้าจาดุรนต์รัศมี สมเด็จเจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงอยู่ใน สิริราชสมบัติยาวนานกว่าพระมหากษัตริย์ในอดีตกาล ได้ทรง ประกอบพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ ในมงคลสมัยเมื่อทรงครองสิริราชสมบัติได้ ๔๐ ปี เสมอด้วย สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ แห่งกรุงศรีอยุธยา อันเป็นรัชสมัยที่ยืนยาวที่สุดเท่าที่เคยปรากฏมาในพระราชพงศาวดาร

บทบาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ในรัชกาลนี้เป็นช่วงระยะที่มีความสำคัญในการจัดระบบระเบียบของบ้านเมือง ทั้งนี้โดยมีจุดประสงค์หลัก คือเพื่อเสถียรภาพของสถาบันพระมหากษัตริย์ และรัฐบาลก็ได้ดำเนินวิเทศব্যอย่างรอบคอบ เพื่อปกป้อง ดินแดนและเอกราชของประเทศ โดยการปฏิรูปในระยะแรกเป็นการจัดระบบระเบียบด้านการเงิน การคลัง ของประเทศ ให้มีความเป็นสากล ปรับปรุงการปกครอง สังคม โดยการเลิกทาสและระบบไพร่ และปฏิรูป การศึกษา การปฏิรูปในระยะที่สอง คือ การปฏิรูปการปกครองส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กฎหมายและ การศาล การคมนาคม และดำเนินนโยบายทางการทูตอย่างรอบคอบและระมัดระวัง โดยเสด็จประพาส ต่างประเทศและยอมเสียดินแดนบางส่วนเพื่อรักษาเอกราช บทบาทของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัวเป็นที่ระหนักและชื่นชมแก่ปวงชนชาวไทยตลอดมา จึงได้ถวายพระราชสมัญญาว่า พระปิยมหาราช

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕)

(อ้างอิง : สำนักพระราชวัง)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖)

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๖ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ เสด็จพระราชสมภพเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๒๓ เป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๒๙ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวกับสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ขณะทรงดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธฯ ได้ทรงศึกษาเบื้องต้นในโรงเรียนราชกุมาร ซึ่งอยู่ในพระบรมมหาราชวัง โดยพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ และครูชาวต่างประเทศถวายพระอักษรก่อนเข้าโรงเรียนราชกุมาร จนกระทั่งเสด็จไปทรงศึกษายังประเทศอังกฤษใน พ.ศ. ๒๔๓๖ เมื่อสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระประชวรและเสด็จสวรรคตในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๔๓๗ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธขึ้นเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๔๓๗ ขณะมีพระชนมายุ ๑๓ พรรษา เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคตในวันอาทิตย์ที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมารจึงขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์ที่ ๖ ในพระบรมราชจักรีวงศ์

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๖)

(อ้างอิง : สำนักพระราชวัง)

บทบาทของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าทรงสำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ ทรงนำแนวคิดของชาติตะวันตกมาพัฒนาประเทศไทย โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งมีระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา มีการปลูกฝังวินัยเด็กผ่านทางกิจกรรมลูกเสือ มีผลงานพระราชนิพนธ์ต่าง ๆ ที่ปลูกฝังถึงความรักชาติ ความสามัคคี ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญาว่า พระมหาธีรราชเจ้า นอกจากนี้ ทรงวางรากฐานการจัดระเบียบสังคม ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของชาติเช่น การใช้ธงไตรรงค์ การใช้นามสกุลและคำนำหน้าชื่อ การจัดวันสำคัญของชาติ ในส่วนนโยบายด้านต่างประเทศก็ทรงดำเนินการอย่างรอบคอบในรัชสมัยนี้ได้มีการเข้าร่วมเป็นฝ่ายสัมพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่ ๑